

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijače velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nesramna impertinentnost uradnega lista „Laibacher Zeitung“.

Večkrat smo imeli uže priliko faktum konstatirati, da se ljubljanski oficijalni ali uradni organ ureduje popolnem v strankarskem ultranemškem duhu in v duhu narodne stranke ljuto sovražnem. Človek bi mislil, da bi imel takov uradni list pri nas vsaj objektivni biti, nepristransk, tembolj, ker izhaja na stroške ubožnega slovenskega zarubljeganega kmeta, kajti „Laibacher Zeitung“ redi in pase svoje borno nemško življenje le z razglasi dražeb in davkovskim denarjem. Ko bi bila na prostovoljne naročnike navezana in na strankarje, umrla bi bila uže davnaj. Ker tedaj „Laibacher Zeitung“, če svoje inserate in svojo administrativno knjigo pogleda, lahko vé, iz čegave skleda prav za prav ona je, morala bi toliko dostojnosti imeti, da ne bi v isto skledo pljuvala, ampak vsaj molčala in se objektivnega poročanja držala.

Višek oficijozne nesramnosti pa dosega ljubljanski uradni list, ki brez štempla in s. e. kr. orlom na čelu izhaja, v sredo 25. febr., ko prinaša pod obliko dopisa iz Kranja članek, v katerem se predrzne prav v „Tagblattovem“ arogantnem štilu trditi, da ljudstvo ali prebivalstvo „nehče ničesa vedeti o slovenskem gimnaziju“ in da so „le neki eksaltirani ljudje“ za doslovno izvršenje § 19, kateri pa némajo razumka za ljudstveno blagost („denen der sinn für die wahren bedürfnisse des volkes längst abhanden gekommen ist.“). Torej kakšen boré ponemčen kancelist ali drug nemšk človek sme pri nas v uradnem listu trditi, da naši poslanci ne poznajo potreb svojih volilcev in naroda, katerega zastopajo! In mi narodnjaki, sinovi tega naroda, vzrasli iz njega in živeči

mej njim, ne bi poznali potreb njegovih, temuč vprašati naj gremo male birokrate „Laibacher Zeitung“ po teh potrebah! Mi vprašamo: Kdo je volil naše slovenske poslance? Volil jih je narod slovenski, zaupal jim, da zastopajo njegove težnje, volil jih je na podlogi narodnega programa v kmetskih občinah enoglasno, tako, kakor nikjer drugod po celem Avstriji. Naši slovenski poslanci zastopajo isti program naroda slovenskega uže 30 let, in naš narod je ta program priznal in sprejel kot svoj program. Torej je skrajna oficijozna impertinenca, ki presega celo „Tagblattovo“ znano nesramnost, ako uraden list našim poslancem drzno očita, kakor da bi bili zdaj nekaj novega, volilcem in narodu prej neznanega terjali, če terjajo večjo pravico našemu jeziku v šolah, učno pravico.

Celo posebno impertinenco pa kaže „Laib. Ztg.“ z naslednjim stavkom, s katerim se predrzne kranjskim narodnim poslancem nauke dajati; pravi namreč: „Naj bi naši gospodje zastopniki na Dunaji vendar to imeli jasno pred očmi, da se jih nij za to volilo, da bi jahali na tem ali onem paragrafu, ampak da pazijo na prave potrebe naroda in se dostojno nanj ozirajo“, ali nemški: „möchten doch unsere herren vertreter in Wien sich das eine klar vor augen halten, dass man sie nicht dazu gewählt hat, um auf diesem oder jenem paragraphen herumzureiten, sondern damit sie die wirklichen bedürfnisse des volkes ins auge fassen und demselben die gebührende rechnung tragen.“

Kdo je tisti „man“, ki je naše kranjske poslance volil? „Laib.“ oficijozus jih gotovo nij volil in nesramno je potlej náloge in nauke dajati poslancem, ki se za vas ni zmeniti némrjo. Naši poslanci ne potrebujejo informacij in instrukcij niti od kakih kanceli-

stov, niti od „Laib. Ztg.“ Supantschitsch-a; slovenski narod, ki jih je volil, ta jih je volil na podlagi programa, ki izraža želje in težnje narodove, in temu so samo odgovorni. Kaj pa pisalec „Laibacheri“ pod „pravimi“ potrebami slovenskega naroda misli, to dobro vemo, to je ponemčenje našega naroda, in pripravljane za „most do Adrije“. Kajti nemškutarji so v srci vsi jedni, ali nosijo livreje ali pa so samostalni.

V tem arogantnem dopisu trdi „Laibacher Zeitung“ dalje, da je kranjski gimnazij počel od onega časa propadati, ko se mu je vzel nemški značaj in da Kranjci in Gorenjci hočejo samo nemški gimnazij. Narobe je res. Uradnemu listu povemo mi to-le: Kranjski gimnazij je pričel propadati od onega trenutka, ko so se nastavili na njem nemški ni besedice slovenščine neznaočni učitelji, kakor je bil nemški agitator in rovar Wouwermanns in drugi, ki so nemško politiko smatrali za svoj poklic in še ob časi zadnjih volitev v kranjski deželni zbor kakor besni javno in na pohujšanje slovenske mladeži divje agitirali za nemštvo. Tu je ležal pravi vzrok propadanja gimnazija v Kranji. Da pa hočejo Kranjci in Gorenjci samo nemšk gimnazij, to je oficijozna izmišljotina in pobožna švabska želja, da bi se gimnazij v bodoče res tako osnoval, — kar bodo pa Gorenjci uže znali pošteno odbiti. Gorenjec hoče, da se tudi nemško uči — in to hočemo tudi mi in hočejo naši poslanci — ali naš domači jezik mora pri nas doma učni in prvi jezik biti.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. februarja.

Državni zbor je v zadnji seji vtorek zavrzel obravnavo o vojaški taksi do tja, ko

Listek.

Listi iz Italije.

VI.

Gospa! Ko sem kot petleten dečko praktical pri vaškem pastirji, postarnem a hudomušnem Suhlježi — kakor so ga sploh imenovali zavoljo njegove potegnene postave, — vprašal me je enkrat, če hočem videti Benetke. Radoveden, kakor sem bil, pritrdim mu, in on me vzdigne za obe ušesi kvišku, tako, da so se mi iskre delale pred očmi. Od tega časa imel sem „Benetke“ za nekaj strašnega in ko mi je pozneje enkrat sosedov Francelj — stisnivši prste desne roke na neki poseben način — dejal: „na, tu-le gori se vsedi, boš pa Benetke videl!“ zbežal sem, kar so me noge nesle, domov, ter sem se skrila za peč.

Od takrat poteklo je uže veliko vode in tudi časa, jaz pa sem mej tem veliko slisal in videl, ter morebiti še več skusil. Tudi svoje mnenje o Benetkah sem čisto spremenil in želel sem uže dolgo časa videti jih.

Sedaj, ko sem eno noč v njih prespal, prišel mi je pa nehoté na misel moj nekdanji strah pred njimi, in povem Vam, gospa! da se mi Benetke res tako strašne zde, da bodem še jutri zjutraj pobral svoja kopita ter se preselil dalje — dalje za lastavicami; kajti toliko mraza, ko nocojšnjo noč, nijsem uže dolgo prestal.

Benetke sicer veljajo za klimatično jako ugodno ležeče mesto, kajti o navadnih zimah tu o mrazu nič ne vedó; letošnja zima jim je pa zmedla čisto račun in jako zmotil se je, kdor je iz zdravstvenih vzrokov svoj severno ležeči dom zapustil, ter se preselil v Benetke, da se mrazu umakne, kajti prišel je z dežja

pod kap. Pri Vas, gospa! se ne zmenite veliko, ako toplomer pade tudi na 15 do 20 stopinj pod ničlo, vsaj se lahko vsedete v toplo sobo k peči, v katerej ogenj tako prijazno prasklja. O, kako sem Vas jaz denes zavidal za Vaše peči!

V Benetkah imajo namreč uže dva meseca tako hud mraz, da so mrtve lagune — kakor se imenujejo lagune, na katere pritok in odtok morja néma več upljiva — popolnem zamrzile in da po mestnih kanalih vidite sem ter tja plavati led. Ta huda zima premrazila je vsa stanovališča, po katerih navadno némajo pečij in katerih podnice so s kamenjem krite, — tako, da se tu še o parketu govoriti ne more.

Polu oblečen legel sem spat in čakal sem komaj, da se je dan zaznal. O polu sedmih zjutraj bil sem uže vstal, in niti umivši se, hitel ven na trg sv. Marka, da se malo spre-

njej vrat prerezati, in res je imela majheno rano. Deklica je pa molčala, ker jej je mati pretila s palico, če bode kaj znila o tej stvari. Mati je bila gotovo zblaznela, ker drugače se ne da misliti, da bi bila tako neusmiljena s svojimi otroci.

(Zanimiva najdba.) Blizu izliva Rio de la Plata so nedavno našli delavci dve kepi srebra, vsaka 700 funtov teška. Od kod to srebro? Pravijo, da je ladija „Avrora“, ki se je peljala l. 1772 iz Chile v Montevideo, imela veliko srebra in da se je na tem svojem poti vtopila. Iskali so potem sicer na dnu morja po srebru, a niso ničesa našli. Zdaj je ljudem slučaj pomagal. Da bi pa še več našli, najeli so potapljavce, in ti iščejo zaklada, ki se je pred več nego sto let skril v vodi.

Razglas.

Pri stavbenem odboru v Starem trgu pri Poljanah na Dolenjskem se bode

popravljanje

na ondašnjih farnih poslopih po dražbi oddajalo
15. marca 1880

in sicer:

1. Zidarska dela z materijalom, vožnjo in ročnim delom vred	659	10
2. Tesarska dela tudi z materijalom, vožnjo in ročnim delom vred	689	52
3. Mizararska dela z materijalom	23	20
4. Ključarska dela z materijalom	65	33
5. Kleparska dela z materijalom	11	—
vкупé	1448	gid. 15 kr.

Vse to delo se bo oddalo skupno **jednemu samemu** podvzetniku, ki pa mora pred dražbo 200 gld. (dve sto) v gotovem denarju, v državnih

obligacijah ali pa v ljubljanskih branilničnih bukvicah položiti za vadium, kar velja ob enem tudi za kavejco.

Sprejemajo se tudi pismene ponudbe s kolekom za 50 kr., v katerih pa mora omenjena kavejca s 200 gld. priložena, znesek, za katerega se delo sprejme, v številkah in s črkami pisan, in ime, stanovanje in karakter podvzetnika naglašen biti, z odločnim pristavkom, da se podvrže vsem dražbenim splošnim in posameznim pogojem.

Imenovane pogoje, cenilnik in načrt more vsakdo pri podpisnem odboru pregledati.

Stavbeni odbor za farna poslopja

v Starem trgu pri Poljanah
dné 9. februarja 1880.

Tuji.

24. februarja:

Pri Slonu: Tausig iz Dunaja. — Rob iz Zagreba. — Gösche iz Monakova. — Sabec iz Ercegov. — Wood iz Londona.

Pri Malléi: pl. Veneda, Braune iz Trsta. — Gayer iz Grada. — Crachi iz Dunaja.

Išče se gostilničar

za jako dobro obiskano gostilnico tik velike ceste. Natančneje se izve iz prijaznosti v administraciji „Slovenskega Naroda“.

(56—4)

Odpretje trgovine.

Visoko čestitemu občinstvu tukaj in drugod udano naznanjam, da sem odprl čisto novo, najlepše izbrano

trgovino s suknom, platnom in manufakturnim blagom.

Prosim tedaj, naj me slavno občinstvo počasti s svojim pogostim pohodom, ker se bodem trudil, vsem naročnikom pošteno in ceno postreči.

Izgledi željenega blaga se rado oddajajo, vnanje naročbe skrbno izvrše.

Priporočajoč se uljudno še enkrat, zaznamljam s spoštovanjem

Anton Schuster,

v Ljubljani, špitalske ulice št. 7.

(53—4)

Gospodu Aleksandru M. cu v Ljubljani.

Kamor Te usoda vodi,
Vselej pomni in povsodi:
Da na sveti nij je sreče
Brez britkostij in trpenja
A največjo slast življenja
Žensko dá srce ljubeče!

V Mostaru dné 18. februarja 1880.

(69)

Drágica.

Dunajska borza 25. februarja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld. 40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	20	—
Zlata renta	85	50	—
1860 drž. posojilo	140	—	—
Akcije narodne banke	842	—	—
Kreditne akcije	306	40	—
London	117	75	—
Srebro	—	—	—
Napol.	9	43	—
O. kr. cekini	5	56	—
Državne marke	57	95	—

(66—1)

Anton Udovec,
na Rakeku.

Na prodaj ali v najem

za več let se dá na Rakeku hiša v eno nadstropje, zdolaj dve maleni sobi in kuhinja in zgoraj isto tako, pri hiši je hlev za 5 krav, šupa, sadni vrt in en majhen vrt za salato.

Čujte, glejte in strmite!

Blago od britanija-srebra, katero smo prevzeli od konkurzne mase nedavno na nič prišle velike tovarne za britanija srebro, ki ima celo tovarniško znamenje: „**echte Britannia**“, odda se za vsako ceno, ali boljše, **zastonj**. Po poštnem povzetju, ali kdor pošlje **6 gld. 70 kr.**, dobi vsagdo te-le stvari za četrti del prave vrednosti, in sicer:

- 6 kom. vrlo dobrih namiznih nožev, z ročnikom od britanija-srebra, s pravo angleškimi srebrno-jeklenimi ostrinami;
- 6 „ jako finih vilic, britanija-srebro, iz jednega kosa;
- 6 „ teških žlic za jedi od britanija-srebra;
- 6 „ žlic za kavo od britanija-srebra, najboljše kvaliteti;
- 6 „ podnožnikov;
- 1 teški zajemalec za juho od britanija-srebra;
- 1 masivni zajemalec za mleko od britanija-srebra;
- 6 kom. Viktorija-podstavkov, fino cizelirani;
- 2 krasna namizna svečnika;
- 1 salonski namizni zvonček od britanija-srebra, srebrnega glasu;
- 1 košek za kruh, masivni, od britanija-srebra.

42 kom. Vseh teh 42 rečij je izdelano iz najfinejšega britanija-srebra, ki je na celem svetu jedina kovina, katera ostane večno bela in se od pravega srebra tudi po 25letnem rabljenju ne more razločiti, **za kar se garantuje**. V dokaz, da moje naznanilo

nij sleparstvo,

zavežem se s tem javno, da, ako blago ne bi bilo po volji, je vzamem brez ugovora nazaj. Omenjam tudi mnogo meni priposlanih zahvalnih pisem, katera si bodem dovoljeval polagoma objavljati. — **Kdor hoče tedaj dobiti dobro in solidno blago a ne slabo za svoj denar, naj se obrne na:**

A. Fraiss, Rothenurmstrasse 9,
gegenüber dem erzbischöflichen Palais, WIEN.

Vseh teh 42 komadov, ki so veljali prej gl. 30.—, stane zdaj samo gl. 6.70.

(596—6)

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci ali trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim delom na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najboljše za to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavljanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavljanje, osobito gnjus do jedi, kisloto riganje, napetost, bljevanje, krč v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Velespoštovani g. Fragner!

Prosim vas udano, pošljite mi za priloženih 18 mark zopet „dr. Rozov življenski balzam“. Ta balzam je prav posebno sredstvo zoper gnjus do jedi, shujšanje, in ako se ne more spati. Ljudje, nad kojimi so uže obupali zdravniki, postali so po tem „življenskem balzamu“ zdravi in kreпки. Prosim za takojšnje priposlanje.

V štovanju vam udani

H. Stolzenberg.
Loos-Heinersdorf poleg Müncheberga 14. avg. 1875.

Svarjenje!

Da se izogne ne ljubim napakam, zato prosim vse p. n. gg. naročnike, naj povsodi izrečno **dr. Rozov življenski balzam** iz lekarn B. Fragner-ja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno **dr. Rozovega življenskega balzama**.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdeovalca **B. Fragner-ja**, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Eke der Spornergasse Nr. 205—3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekarna; Jos. Svoboda, lekarna. V Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekarna. V Kameniku: Jos. Močnik, lekarna.

Vse lekarnе in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskeji imajo zalogo tega življenskega balzama. Isto tam:

Pragska občna domača maz,

gotovo in izkušeno sredstvo za ozdravljenje vsacega prisada, rane in otekline, a 25 in 30 kr. av. v.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušnost, in po njem se dobi tudi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. a. v.

(270—20)

stimo in se na slovenske liste naročimo. Svoji k svojim naj vendar uže enkrat meso postane!

Od Ormoža 21. februarja. [Izv. dop.] V 40 številki „Slovenskega Naroda“ graja neki dopisnik učiteljsko društvo v ormožkem okraji očitajoč mu, da njegovi udje pridno k sejam ne prihajajo. Istina je, da so se dné 12. februarja, na kateri dan je bila druga letošnja seja razpisana, samo trije udje zbrali, ali dopisnik moral bi vedeti, predno začne pisati uzrok, zakaj je bilo tako. Vsled ukaza višje šolske oblasti, mora sedaj vsak učitelj na večrazrednicah, ako je v tednu kateri dan praznik, imeti v četrtek istega tedna šolo. Tako bila je tudi dné 5. februarja šola, na dan 12. februarja pa seja razpisana. Sedaj imajo učitelji zraven šolskih poslov raznih pisarij in radi tega težko na mesec dva jim (namreč na večrazrednicah, na enorazrednicah žalibože nobenega) za počitek odmerjena dneva žrtvujejo. Tako služilo se je tega meseca. Dné 5. febr. moral je vsak učitelj imeti šolo, a dné 12. februarja moral bi iti k seji v Ormož. Gospod dopisnik bi moral tudi pomisliti, da je večina tukajšnjih učiteljev po dve uri od Ormoža oddaljena in da vsled tega in v tako strašansko hudem mrazu tem gospodom nij bilo lahko mogoče v Ormož priti; a ormožki učitelji, kateri so kot mestni učitelji ne kaj posebni prijatelji njihovih selskih kolegov, pa nijso udje tega društva, a eden, ki ima najbližje v Ormož, pristopil je, kakor je videti, nekemu za ljubav in sebi na korist k učiteljskemu društvu v Ptuiju.

Učiteljska društva razvijajo se lahko po mestih in večjih krajih, kakor v Mariboru, Celju in Ptuiju, kjer je mnogo učiteljev in kjer se gospodje nadzorniki sami vsake seje udeležujejo. Učitelji po selih in obče po manjših krajih nijso gledé tega pod nikako kontrolo in radi tega časih, ako jih le kaj zavira, redno k sejam ne prihajajo, a da zbog tega ne bi marali za napredek, to se jim ne sme očitati. — Da bi gospod dopisnik raje druge gospode učitelje, katerih je 18 v našem okraji, a nijso vsi udje tega društva, z lepa nagovarjal, naj društvu pristopijo, bilo bi mnogo bolje, ker z lepimi besedami bi morebiti še katerega pridobil. —

Domače stvari.

— (Iz odborove seje „Glasbene Matice“.) G. predsednik Ravnihar naznani, da je ljubljanska hranilnica društvu naklonila

basreliji, ki so na pročelji umeščeni, na človeka nekako tak vtis napravi, ko da bi bil prestavljen pred kak zaklet grad iz pravljice „tisoč in ena noč“.

Cerkvi nasproti stoji veliki stolp sv. Marka, v katerega je, kakor znano, Napoleon I. jahal. To se mi je doslej nerazumljivo zdelo. Sedaj pa sem spoznal, da je prav lahko mogoče; kajti v stolp pelje nekaj črez meter široka pot, katera nadomestujoč stopnice, se okolo srednjega, skoro dva metra debelega zidu vije tako, da nikdar ne visi bolje, ko v razmeri 1:8.

Vse ostalo tri strani trga okrožujejo tako imenovane prokuracije, v katerih so nekdaj stanovali „prokuratorji sv. Marka“, kakor so se imenovali najimenitnejši uradniki republike. Dandenes se severni del rabi za privatna stanovanja in so se n. pr. vanj umestili ne manj ko trije veliki hoteli, ne govoreč o množici družih strank, v njih stanujočih. Južni in zapadni del prokuracij služi sedaj za kraljevsko

50 gld. podpore, kar se zahvalno na znanje vzeme. Prečita se zapisnik zadnje seje in odobri, potem pa se preide na dnevni red, in sicer k točki o kompozicijah, ki so bile „Glasbene Matice“ poslane, da bi jih ta sprejela in dala v tisk. Kompozicij artistični odsek še nij presojal, zato se o njih nij še poročalo, a prouzročile so vendar kratko debato. Nekatere kompozicije so namreč cerkvene vsebine, „Glasbena Matica“ bi morala tedaj v principu odločiti se, ali bode v prihodnje sprejemala tudi cerkvene napeve; to vprašanje je ostalo nerešeno. G. Stegnar je pri tej priliki zagovarjal stališče cecilijansko, nasprotno pa opozarja g. Hlavka na to, da se cecilijansko petje pri nas ne bode nikdar udomačilo, da si je pravilno, kajti naš narod se je prijel v petji tako zvanega Riharjevega sloga, tako, da se smé reči, da so te pesni dandenes narodne. „Glasbena Matica“ mora stati na principu narodnosti. Naposled so se vse pripisane kompozicije izročile artističnemu odseku, da o njih do prihodnje seje poroča. Nadalje se je sklenilo o nagradi g. D. Fajglju za preludije, ki jih je „Glasbena Matica“ vlani izdala. Potem se sklene, da se da v tisk imenik vseh kompozicij, ki jih je doslej društvo izdalo. Mnogo družih vprašanj gledé letošnjega izdanja kompozicij „Glasbene Matice“ je ostalo nerešenih do prihodnje seje, a na predlog g. Majerja se v principu sklene, da društvo izda mej drugim tudi zvezke glasov h kompozicijam od društva izdanim. Prihodnja seja je 14. marca.

— (Z Dunaja) se „Novicam“ telegrafira 25. febr.: Denes so bili naši poslanci pri novem ministru Conradu in se potegnili za Kranjsko gimnazijo, kar menda ne bo brez vspeha.

— (Iz Vipave) se 24. t. m. piše: V podporo vsled slabih letin onemoglih vipavskih družin se bodo napravila v Vipavi z 29. svečanom t. l. počenši vsako nedeljo v postu popoldne ob 4. uri javna predavanja v g. Anton Uršičevej dvorani. Predavali bodo: 1. V nedeljo, 29. svečana, g. doktor Albin Poznik; ces. kralj. sodnijski adjunkt v Vipavi. 2. V nedeljo, 7. sušca, g. Gustav Pirc; pristav na sadje-vinorejske šoli na Slapu. 3. V nedeljo, 14. sušca, g. Fr. Ksav. Stajer; notarijski kandidat v Vipavi. 4. V nedeljo, 21. sušca, g. Rihard Dolenec; vodja sadje-vinorejske šole na Slapu. G. dr. A. Poznik predava „o prirodu Magjarov na Ogersko“. Predmeti drugih treh gospo-

palačo in je, kakor se mi je pripovedovalo, v notranjem jako okusno deloma po starej, deloma po novejši šegi opravljen.

Celo to poslopje prokuracij napravi na človeka v umetniškem obziru jako dober vtis; kajti, dasi so stebri, s katerimi je obkroženo v pritličji ter mej prvim in drugim nadstropjem, v svojih kapitelah eden od drugega popolnem različni, vendar predstavljajo harmonično celoto in popolno simetrijo, pri katerej različnost ornamentike pri kapitelah na oko še celo jako ugodno upljava.

Pritličje prokuracij predstavlja jako lepe, z marmornimi ploščami obložene, po 6 metrov široke mostovže — italijansko imenovano „sottoportici“, — pod katerimi se je namestila množica najsijajnejših beneških prodajalnic, gostilnic in kavarn, v katerih poslednjih eno sem — ogledavši si površno trg sv. Marka — tudi jaz stopil.

V Italiji, dné 1. februarja 1880.

dov govornikov se naznanijo ob svojem času. Vstopnica 20 kr., vstopnica s sedežem 30 kr. Vstopnice se dobivajo mej tednom pri gg. trgovcih: A. Ditrihu in J. Možetu v Vipavi. Večji doneski se hvaležno sprejmejo.

— (Kranjska kmetijska družba) je izdala v svojem letošnjem naznanilu in tudi v posebnih odtiskih prav dobro pisano knjižico: „Navod, kako naj se napravljajo vodnjaki in kapnice, in pouk, kako naj se nabira, hrani in čisti pitna voda.“ Spisal jo je inženier Vitschl. Opozorujemo nanjo prebivalce taci krajcev, kjer ljudje in živina pomanjkanje vode trpé. Za male krajcarje se dobi ta „Navod“ pri kmetijski družbi v pisarnici odborovej.

— (Gosp. prof. pl. Kleimayr) nam naznanja, da mu je ostalo še precej iztisov: „Pripomočka zgodovini slovenskega slovstva“ in jih dijakom naših srednjih šol in učiteljskih po znižani ceni à 10 novč. podaja, če se dotičnih zavodov in šol naročniki skupno pri njem v Kopru (Capodistria) naročé. Vsak dvanajesti istis brezplačno.

— (Deček) 14 let star, računanja, slovenščine in nemščine zmožen, se sprejme v špecerijsko štacuno. Kje? pove opravištvu „Slovenskega Naroda“.

Razne vesti.

* (Phylloxera nij več!) Časniki pišejo, da je letošnja hudo zimo povsod v Evropi strašna trtna uš „phylloxera“ pozebla in uničena s celim zarodom. Če je res, smé se kakova časa izpiti na njeno srečno smrt.

* (Blazen vodja v zavodu za blazne.) Neke državne blaznice na Nemškem vodja je ukazal nedavno svojemu asistentu, da pripelje k njemu jednega bolnika, da ga preiščeta. Blazni je imel majheno rano na roki, za to se je moral sleči. Vodja pogleda rano, potlej pa v veliko začudenje pomožnega zdravnika reče: „Nu, ne bo drugega, nego da roko odrežemo,“ ter zgrabi nož, kateri je imel uže pripravljen. In res se je bil pripravljen rezati. Zdravnik ga je opozarjal, da je to početje nesmiseljno, a vodja si nij dal nobene reči, ter je z nožem nameril na roko blaznega. V tem trenutku ga zgrabi asistent za roko, ter mu jo ostavi. To je pa vodjo tako raztogotilo, da je zdaj z nožem planil na asistenta, — blazni pa je ušel in klical na pomoč. Mladi zdravnik pa je še o pravem času prijel za zvonec in zazvonil. Prišli so ljudje na pomoč, ter ga rešili, in še le zdaj se je opazilo, da je vodja sam zblaznel mej blaznimi.

* (Na poti k poroki!) Pred altarjem židovskega templja v Pešti se je pred kratkim vršila poroka. Rabinar je baš hotel par blagosloviti, ko skozi gledalce prodre mlada devojka, stopi pred ženih očitajoč mu, da je prisego prelomil, svoja dva otroka pa da pusti v némar. Vse je neprijazno gledalo ta neljubi prizor. Vsi udeleženci so se umaknili na stran v sobo. Tam pa so „pogodbo“ hitro sklenili: po kratkem pričkanji potegne ženih denarnik iz žepa in svoje ogoljufane ljubici odšteje 250 gld., češ, s tem bodi zadovoljna. In ker je svet dandenes tako materijalističen, zadovoljila se je, spravila novce, ženih pa je stopil s svojo nevesto k altarji.

Postano.

Z Dolenjskega. K „poslanemu“ v „Slovenskem Narodu“ štev. 44 od vtorka 24. februarja.

„Poštenje je Bogu in ljudem ljubo.“ To je resnica, toda ne morem drugače, da ta nauk tudi na tiste može zavrnem, katere čestiti gospod dopisnik zastopa, namreč „gospode darcarje“. Tudi tem je to priporočati sploh, (ako se uže izjem, kakor pri oštrijih in mesarjih, delati nehče). Mislim pa, da je tu kakor tam le nekoliko taci, ki so potrebni, da se jim ta nauk večkrat v spomin pokliče.

pride na vrsto predloga o olajšanji vojaške postave.

Novi finančni minister baron **Kriegsau** je v budgetnem odseku 24. t. m. izjavil, da glede vladnih davkovskih predlog stoji on in vsa vlada na stališči prestolnega govora, po katerem naj se deficit pokrije z novimi davki, in da bode vlada v pomnoženje državnih dohodkov predložila jeseni načrt osebnega dohodninskega davka.

Avtonomistiška stranka **gospodske** zbornice se je baje organizirala in določila svoj program. V Lvovu je bila v tovrsto 16. t. m. konferenca pri knezu Schwarzenbergu, in „Gazeta Narodova“ objavlja zdaj posnetek programa, ki se je bil tačas določil. V tem programu se glasi, da hoče avtonomistiška stranka povsod zagovarjati pravo in pospeševati sporazumljenje mej državo in cerkvijo; ravnopravnost vseh narodov v državi, ravnotežje v državnem gospodarstvu.

Na **Češkem** so nemški ustavaki tam, kjer je prebivalstvo mešano, pričeli silno agitacijo za spomenico nemških profesorjev na vseučilišči v Pragi zoper spomenico češko. Zato je tudi mestni odbor v Pragi sklenil 24. t. m. v seji z vsemi zoper 3 glasove izreči svoje priznanje za češko spomenico, in to naznaniti češkemu klubu in ministerstvu. Ustavak Brosche je dejal, da Praga tega ne sme storiti, ker je prebivalstvo mešano, a dr. Czerny mu je odgovoril, da tudi v Litomiricah in Libercih je prebivalstvo mešano, a mestni odbori so se vendar izrekli za nemško spomenico; kar je jednemu dovoljeno, naj bode tudi drugemu.

Češki „Pokrok“ poroča, da volilci čeških poslancev zahtevajo, da naj ti stopijo iz državnega zbora, če bode ministerstvo še nadalje pasivno ostalo. Ali Čehi še nimajo dosti s svojimi 18letno pasivno politiko.

Vnanje države.

Ruske novine z nevoljo odbijajo nemškega poslanca Kardorfa v berlinskem parlamentu izgovorjeno frazo, da ruski panslavisti hočejo „Carigrad zasesti v Berlinu“ in da je za to Nemcem treba vojsko povečati.

Gledé onega Hartmana, voditelja **moskovskega** atentata, katerega je francoska vlada prijel, se nič še ne ve za gotovo, ali ga bode izročila Rusiji, ali ne. Tu gre namreč za vprašanje, ali je „kraljemor“ ali „carjemor“ navadno ali politično zločinstvo.

V zadnjem svojem listu smo poročali o kriku, kateri je zagnala **nemška** „N. A. Ztg.“ na Rusijo zaradi njenih utrjevanj na meji. Denes ta časopis uže sam zavija, in pravi v drugem dopisu, da vsaka neodvisna država sme storiti na svoji meji, kar se jej vidi dobro. „Köl. Ztg.“ pa očita „Norddeutsche Allg. Ztg.“ da ta s svojim hrupom nekaj namerja. Sploh tudi nemški listi obsojajo neprenehljivo hujskanje tega lista na Francijo in Rusijo.

Iz **Carigrada** se poroča 25. t. m., da je turška policija našla pri nekem baje pod angleškim varstvom stoječim Papadopu-

losom bombe in drugo strelivo. Sumi se, da se je namerjal napad na sultana. Več oseb so prijeli ter pričeli preiskavo.

Zdaj se zopet enkrat javlja, da so se dogovarjanja mej **vatikanom** in Nemčijo prenehala. Prusija hoče, da država povsodi ukazuje in neče dovoliti papežu nikakih koncesij, k večjemu to, da odpravi one zakone, ki so direktno katoliško cerkev napadali. Naposled so se dogovarjanja vršila na Dunaji mej papeževim nuncijem in nemškim poslanikom.

Dopisi.

Iz cerkniške okolice 22. februarja.

[Izv. dop.] Za gotovo upam, da je postojnska čitalnica, ko to pišem, uže storila prvi korak za veliko narodno besedo vseh notranjskih narodnih društev v Postojni. Zatrjevalo se mi je namreč, da namerava omenjeno društvo takoj razposlati vabila na pogovor o velicej besedi. Stvar je sama na sebi še le predlog posameznih od daleč. Ali pošten izvršetak je važen v interesu narodne naše reči in naše skromne narodne umetnosti posebe! Zatorej se ne smé nobeno narodno društvo obotavljati, da pošlje posredno ali neposredno uplivenega pooblaščenca na pogovor, da se more sprožena stvar na vse mogoče strani prerešati, da se potem vkoristijo in postavijo „na polje“ povsod najbolje moči, da se kolikor le mogoče složno in solidarno v občo zadovoljnost in na slavo slovansko izvrši naše podjetje.

Ako se po delegatih sklene, da se projekt izpelje, bode njihova imenitna naloga, da se kostenjaku preskrbi žilavo meso in v to napelje po zdravih žilah rdeča oživljajoča kri, da lahko tujcem in zaničljivim renegatom pokazemo, da smo to mi in naši lastni pridelki iz tisočletne sužnjosti.

To se samo po sebi umé, da naj odlični in merodajni narodnjaci pridejo na pogovor, ako bi slučajno ne bili prijeli „ad personam“ vabila in niso v zvezi in v bližini kacega narodnega društva. Za občo narodno dobro se moramo na vsak migljaj, na instinkt oborožiti!

Tekmujmo torej vsak posebe, da bo celota toliko sijajnejša in uspeh tudi pri naših malih močeh veličasten in velikanski! Delo, le delo nas more krepiti, povzdigniti in narodno vzdržati! „Sé slovom, dejanjem vsi za dom!“

Postscriptum: Od mnogih stranij, ki so v resnici vneti za naše narodno blagostanje, čul sem povpraševanja, zakaj se ne izdá izvrstni spis: „Od Francozov se učimo umno gospodariti“ v posebnej brošuri, katera bi se morala pridno kot narodno blago spravljati mej

ljudstvo. Kdo bode po dobrih člankih mislil takoj na zeleni uspeh? Ali dajte ljudem tvarine in hrane duševne in marsikaj palo bode na rodovitna tla! In enkrat se mora začeti resno in praktično delati! Kje so naša politična društva? Kaj nij teh prva svrha narodna in politična zrelost in narodno blagostanje? (Zgodilo se je uže po Vašej želji, oni članki so v posebnej knjižici natisnjeni, ki pride v prodajo. Ur.)

Z Gorenjskega 21. febr. [Izv. dop.]

V dobi brutalne nemške ustavoverne vlade Auersperg-Lasserjeve je bilo uradnikom strogo prepovedano slovenske časopise brati, o slovenstvu debatirati, sploh še: slovensko misliti. — Nij torej čudno, da smo si naročevali na „Tagespost“, ali kak drugi tak list.

Marsikateri je z bolečim srcem v listih, s svojim denarjem soplačenih, o „propadlem“ Slovenstvu i. t. d. čital in potem molčal, ker drugače bi se mu bila slaba godila.

Zdaj, ko nekako prosteje dihamo, ko se pozna, da je nas nehala nemška mora tlačiti, smo uže opustili „Tagespost“ in druge vredne liste in beremo brez strahu slovenske časopise.

In iz enega teh slovenskih listov smo poizvedeli, da ima graška „Tagespost“ nekega dopisnika v Radovljici, kateri svoje peneče sline po Slovencih bruha in Gorenjce pred svetom sramoti! —

Na prvi mah bi človek sodil, da ta dopisnik nij domačin, ampak kak tuj kruhoborec, ako se pa reč bolj na tanko ogleda, mora se žal še soditi, da omenjeni dopisnik v graško „Tagespost“ je lahko domačin, in sicer iz naslednjih razlogov:

1. Ako se pomisli, da se dobé tudi uradniki, katerim je „Tagespost“ sv. pismo in dunajska „Neue freie Presse“ koran.

2. Ako se na dalje pomisli, da ljubljanskih birokratov glasilo „Laib. Tagblatt“ izključljivo le še uradniki čitajo, posebno starejši.

Razvidno je iz tega, da ako omenjeni dopis v graško „Tagespost“ nij prišel od kakega krivonosnega judovskega agenta, kateri vedno lazijo po našem kraju, moral je priti od uradnika birokrata.

Mi Gorenjci pa izrekamo zaničevanje dopisniku „Tagesposte“ in g. dr. Vošnjaku naše polno priznanje.

Onim pa, kateri se od enakik kreatur dadó še za nos voditi, kličemo naj se zdramijo. „Tagespost“ in druge njene vrstnike opu-

hodim, in tako svoje otrpne ude ogrejem. — Toda, kdor je pod nesrečno zvezdo rojen, tega nesreča vedno spremlja, in tako je bilo tudi z mano; kajti, komaj sem vstopil na trg, uže me obstopi kaci 10 mož, ki mi začno pripovedovati, da so „uradno pooblaščené kažipoté“, ter se mi eden črez drugega ponujajo za spremljevalce, naštevajoč mi s strahovito zgovornostjo, kaj vse v Benetkah videti morem. Jaz sem uže prej sklenil, da ne vzamem nikačega kažipota soboj, kajti nič mi nij neprijetnejega, ko če tak človek s svojo suho besedo hoče pripovedovati kritiko o umetniških delih, na katere me opozoruje; kritiko, ki jo je posnel Bog ve od kod, kajti sam néma smisla za umetnost, ampak le za zaslužek. — Gledé na ta svoj sklep, pravim obstopivšim me možem, da kažipota ne potrebujem, ter hitim kolikor mogoče po trgu proti cerkvi sv. Marka. Ko so videli, da z mano ne opravijo nič, popustili so

me; le eden je bil tako silen, da je vedno še šel za mano, ter naposled, ko je videl, da vse njegovo govorjenje nič ne pomaga, pristavil: „ik ferste auk dajs“.

Sedaj sem se pa jaz mislil postaviti. Zbravši torej vse svoje znanje italijanskega jezika, povem možu, da sem po Benetkah uže znan in da italijansko, kakor vidi, dobro razumem. Vse to, zdelo se mi je, da sem mu prav dobro po laški povedal; toda podvojena zgovornost njegova, s katero je v svoji originalnej nemščini začel siliti v me, podučila me je, da sem se moral jako slabo italijanski izraziti. Da se torej moža rešim, dal sem mu pol franka, kar je z zalvalo sprejel, ter me potem vendar pustil pri miru.

Sedaj še le bilo mi je mogoče, prosto ozreti se po velikanskem trgu sv. Marka. Povem Vam, gospa! da tacega vtisa name nij napravil še noben trg, kolikor sem jih doslej

po različnih mestih videl in kakor veste, prehodil sem uže precej sveta, ter videl dokaj mest, od Višnje gore pa do nekaj večjega Dunaja.

Po tem trgu uže človek lahko sklepa na nekdanjo moč, veljavo in velikost Benetek; ta trg, dejal bi jaz, je verna podoba ne samo beneške umetnosti, kakor se je od časa do časa razvijala, ampak tudi beneške mogočnosti, kakor je od stoletja do stoletja rastla; kajti poslopja, ki okrožujejo trg sv. Marka, sezidana so v stoletjih, a vendar tako, da so veličastnejša bila sezidana ali vsaj dopolnena v 15., 16. in 17. stoletji, v katerih je slava in mogočnost Benetek svoj vrhunec dosegla.

Proti vshodu, to je na onem kraju, na katerem je trg najširji, sezidana je prekrasna cerkev sv. Marka, katere pet v bizantinskem slogu sezidanih kupelj, kakor tudi ostala dragocena ornamentika ter različne mozaike in